

УДК 338.48:379.8

Павлов І.М.¹, Радіонова О.М.²

¹ студ. гр. МТУР2024-1, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, м. Харків

² канд. екон. наук, доцент, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, м. Харків

**ПОДІЄВИЙ ТУРИЗМ ЯК СУЧАСНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ
ДОЗВІЛЛЯ ТА ВІДПОЧИНКУ ТУРИСТІВ**

Туризм у сучасних умовах розвивається як багатофункціональна галузь, що поєднує економічні, соціокультурні та комунікаційні аспекти суспільного життя. Його розвиток визначається зростанням попиту на якісний відпочинок, пошуком нових форм дозвілля та прагненням людини до пізнання культурної спадщини, традицій і способу життя різних народів. У цьому контексті особливої актуальності набуває дослідження сучасних тенденцій розвитку туризму, які зумовлюють трансформацію туристичного продукту, методів його просування та організації дозвілля туристів.

Одним із найбільш динамічних напрямів, що відображає ці тенденції, є подієвий туризм. Він поєднує рекреаційні, пізнавальні та розважальні елементи, забезпечуючи туристам яскраві емоційні враження та змістовне проведення вільного часу. Подієвий туризм водночас виступає ефективним інструментом організації дозвілля та відпочинку туристів, адже сприяє створенню унікальних подієвих програм, фестивалів, спортивних та культурних заходів, які підвищують привабливість дестинацій у міжсезоння і стимулюють економічну активність місцевих громад.

Розвиток подієвого туризму є важливою складовою державної політики у сфері туризму, адже він сприяє реалізації стратегічних цілей диверсифікації туристичних продуктів, зменшенню сезонності відвідувань, формуванню позитивного іміджу територій і залученню інвестицій у регіональний розвиток. Саме через подієвий формат організації дозвілля створюються нові можливості для відновлення української туристичної індустрії, підвищення її конкурентоспроможності та інтеграції у європейський туристичний простір.

Організація дозвілля та відпочинку туристів є ключовим елементом подієвого туризму, адже саме якісно сплановане дозвілля формує позитивне враження від подорожі, забезпечує емоційне задоволення, пізнавальний ефект і сприяє повторним відвідуванням дестинації. У сучасних умовах зміна туристичних пріоритетів зумовлює зростання попиту на активні, змістовні та емоційно насичені форми відпочинку, що поєднують культурну, розважальну, освітню й комунікаційну складові [1].

Організація дозвілля у подієвому туризмі передбачає створення комплексної програми перебування туристів, у якій основою виступає певна подія – фестиваль, концерт, спортивне змагання, гастрономічне свято, етнографічний ярмарок, конференція чи бізнес-форум. Така програма має охоплювати не лише участь у події, а й додаткові форми відпочинку: екскурсії, інтерактивні заходи, майстер-класи, тематичні фотозони, дегустаційні тури, розважальні вечори тощо.

Концептуальні підходи до організації дозвілля повинні включати:

1. Комплексність дозвіллевих програм. Сучасні туристи очікують не лише відвідування події, а й повного занурення у культурний простір регіону. Тому ефективна організація дозвілля передбачає поєднання основного заходу з додатковими культурними та рекреаційними активностями [2].

2. Адаптивність до цільової аудиторії. Зміст і формат дозвілля мають відповідати віковим, професійним, національним та мотиваційним характеристикам учасників події. Наприклад, для молоді більш привабливими є інтерактивні фестивалі та концерти, тоді як для сімей із дітьми – етно-ярмарки, культурні свята та гастрономічні заходи [2].

3. Інтеграція локальної ідентичності. Організація дозвілля у межах подієвого туризму має спиратися на унікальні особливості території – традиції, народні ремесла, гастрономічну культуру, архітектурну спадщину, природне середовище. Саме це створює автентичність туристичного досвіду й сприяє підвищенню конкурентоспроможності регіону.

4. Інноваційність та цифровізація. Використання сучасних технологій – інтерактивних карт, мобільних додатків, VR-турів, систем онлайн-бронювання – дозволяє зробити організацію дозвілля зручнішою, персоналізованою та більш привабливою для молоді аудиторії [3].

В Україні існує широкий спектр подій, які успішно поєднують дозвіллеві й туристичні функції. Серед найвідоміших – «Фестиваль середньовічної культури у Кам'янці-Подільському», «Закарпатське свято вина», «Дні Львова у Європі», «Jazz on the Dnipro», «Таврійські ігри», «Сорочинський ярмарок» тощо.

Кожна з цих подій виконує не лише культурно-розважальну, але й комунікаційну функцію: формує позитивний імідж регіону, стимулює підприємницьку активність і сприяє розвитку місцевої громади.

Особливе значення має створення дозвілєвої інфраструктури – туристично-інформаційних центрів, зон відпочинку, фестивальних майданчиків, культурних просторів, інтерактивних музеїв. Успішна організація дозвілля передбачає також залучення партнерів – закладів гостинності, закладів харчування, транспортних компаній, творчих колективів, місцевих виробників сувенірної продукції.

Отже, ефективна організація дозвілля передбачає комплексний підхід, що охоплює планування основної події, супровідних активностей, інтеграцію місцевих традицій, залучення суб'єктів гостинності, креативних індустрій і сучасних цифрових технологій. Поєднання цих елементів формує цілісну подієву систему, у якій турист виступає не лише спостерігачем, а й активним учасником події.

Змістовно організоване дозвілля виконує низку важливих функцій: соціо-культурну – через популяризацію культурної спадщини; економічну – через активізацію підприємництва та зайнятості; іміджеву – через підвищення привабливості дестинацій; комунікаційну – через розвиток міжрегіональної та міжнародної взаємодії.

Таким чином, подієвий туризм у контексті організації дозвілля є не лише формою відпочинку, а й дієвим механізмом розвитку територій, удосконалення туристичної інфраструктури та підвищення конкурентоспроможності національного туристичного ринку.

Список використаних джерел:

1. Радіонова О., Писарева І., Сичов В. Теоретико-методологічний аналіз наукових підходів до визначення категорій «дозвілля» та «івент» у контексті туристично-рекреаційної діяльності. *Development Service Industry Management*. 2025. № (2). С. 214–217.

2. Радіонова О.М., Александрова С.А., Писарева І.В. Організація дозвілля в сфері туризму та готельного господарства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 37. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1175>

3. Радіонова О.М., Писарева І.В., Александрова С.А. Digital-технології в організації дозвілля. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2256>